

Наталія Хміль,
Світлана Дяченко

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ БЛОГІВ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті розкрито методика використання соціальних мережесервісів у навчанні майбутніх вихователів для набуття студентами навичок ефективного використання блогів у професійній діяльності. Визначено, що перехід педагогів на рівень учасників мережевої спільноти надасть їм можливість ефективно використовувати соціальні мережесервіси Web 2.0 у професійній діяльності.

Ключові слова: блог, соціальні мережесервіси, професійна підготовка майбутніх вихователів.

Перехід до компетентнісної освіти визначив широкий і всебічний інтерес до активних методів навчання, які розвивають у студентів дослідницькі й комунікативні вміння, а також навички спільної роботи. У 90-ті роки ХХ ст. організація навчальної діяльності стала можливою не тільки в очному навчанні, але й в електронному завдяки інформаційно-комунікаційним технологіям: чатам, форумам, електронній пошті, відеоконференціям тощо.

Інтернет стрімко й невинно проникає в усі сфери життєдіяльності людини, а зростання числа його користувачів вражає. Так, за останніми даними всього в світі 2 млрд. користувачів мережі Інтернет. Це 30 % населення світу. Кожен третій! Проте, в Україні 20 млн. користувачів Інтернету всього, з них 13,9 млн. – регулярних. Це більше за загальносвітову статистику, якщо виходити з того, що українців 46 млн. Фактично, кожен 2–3 [1].

Зазначимо, що в Україні 92 % молоді виходить у мережу Інтернет або активно користуються нею для навчання. У середньому 76 % студентів вибирають саме цифровий формат отримання інформації. Про це йдеться в результатах дослідження «Освіта у Східній Європі: як студенти використовують сучасні інформаційні технології», проведеного компанією Appleton Mayer. З п'яти країн Східної Європи Україна опинилася на четвертому місці з використання студентами ноутбуків (19 %), планшетних комп'ютерів (0,6 %) та електронних книг (1,1 %) у процесі навчання [2].

Більше того, соціальні мережі нестримно набирають популярності в усьому світі, аудиторії деяких з них вже перевищують населення

найбільших країн. Соціальні віртуальні імперії виникли якихось 10 років тому, але їх вплив на повсякденне життя величезне, складно знайти людину яка користується Інтернетом, але не користується соціальними мережами. Так, в Україні більше 1,5 млн. користувачів є активними мешканцями Facebook – вже присутні у віртуальному суспільстві. Фактично, кожен 10 користувач Інтернету [3].

Отже, бурхливий розвиток веб-технологій (веб 2.0, веб 3.0) надає педагогам нові інструменти, наприклад, соціальні мережеві сервіси, що користуються великою популярністю серед тих, хто навчається, і можуть бути використані в навчальній діяльності студентів у межах навчального процесу вищих навчальних закладів.

Поза сумнівом залишається той факт, що сучасна ситуація потребує від вихователів дошкільних навчальних закладів (ДНЗ) засвоєння нових інформаційно-комунікаційних технологій, створення нових методів та прийомів роботи (або трансформації існуючих). Можна стверджувати, що використання презентацій, інтерактивних дощок стає дедалі поширеним в педагогічній практиці вихователів ДНЗ, чого не можна сказати про соціальні мережеві сервіси веб 2.0. Зрозуміло, що соціальні мережі не є основним засобом мережевого навчання, але їх можливості в розв'язанні освітніх завдань сьогодні недооцінюються професійним співтовариством. Наш педагогічний досвід свідчить, що більшість майбутніх та діючих вихователів ДНЗ не мають уяви як можна правильно використовувати можливості соціальних сервісів у майбутній педагогічній практиці. Тому ці технології так і залишаються для педагогів здебільшого незасвоєними та незатребуваними. Отже, необхідно, щоб вихователь мав не тільки певні знання, а й відповідні компетенції використання соціальних мережевих сервісів, зокрема блогів, як для педагогічного проектування навчально-виховного процесу, для взаємодії з батьками, адміністрацією, так і для підвищення своєї кваліфікації в умовах самоосвіти. Таким чином, актуальності набуває практична підготовка майбутніх та діючих вихователів ДНЗ до використання блогів у професійній діяльності.

На кафедрах інформатики та технічних засобів навчання Харківської гуманітарно-педагогічної академії й інформаційних технологій та систем Луганського національного університету імені Тараса Шевченка накопичений певний досвід використання соціальних мережевих сервісів у навчанні студентів гуманітарних факультетів з курсу «Інформаційні технології». Створювані в процесі навчання колективні блоги використовувались як додаткова до аудиторних занять форма взаємодії студентів та викладача, що виявилось результативним для організації студентських проектних робіт і формування в них навичок самоорганізації, взаємодії і креативного мислення.

В основу системи нашої роботи покладені теоретичні дослідження А. Белікова, В. Гінецинського, О. Глузмана, В. Гриньової, Л. Давлеткиреєвої,

Е. Зеєр, Н. Клушиної, В. Кузовлева, Н. Кузьміної, А. Реана, Е. Сахарчук, С. Широбокова та ін., у яких визначені шляхи формування особистості майбутнього фахівця, його професійного становлення, організаційно-педагогічні умови формування його професійної спрямованості й готовності до професійної діяльності; праці В. Бикова, Р. Гуревича, М. Жалдака, Н. Морзе та ін., у яких розкрито основні напрями інформатизації освітньої діяльності; а також праці О. Андреева, Н. Балик, Н. Діментієвської, Н. Дягло, Н. Євтушенко, А. Забарної, О. Круподерової, М. Менякіної, М. Німатулаєва, Є. Патаракіна, М. Резніна, В. Стародубцева, Г. Стеценко, Б. Ярмаховова, Richarda E. Ferdiga, Kaye D. Trammella та ін. у яких обґрунтовано можливості використання мережевих сервісів Web 2.0 в освітньому процесі навчальних закладів.

Метою статті є висвітлення накопиченого досвіду використання соціальних мережевих сервісів у навчанні майбутніх вихователів для набуття ними навичок ефективного використання блогів у професійній діяльності.

Ураховуючи необхідність набуття інформаційно-комунікаційних компетенцій, ми запропонували в межах навчальної дисципліни «Інформаційні технології» змістовий модуль «Використання соціальних мережевих сервісів Web 2.0 у роботі вихователя дошкільного навчального закладу», в якому вивчається тема «Мережеві щоденники у педагогічній практиці вихователя».

Сутність методики, яку ми реалізували в навчанні майбутніх вихователів по створенню та використанню блогів у професійній діяльності, відбиває такі положення:

1. Перед тим, як говорити про можливості використання блогів у професійній діяльності вихователів ДНЗ доцільно сформулювати у студентів уяву про соціальні мережеві сервіси покоління 2.0, познайомити їх з класифікацією цих сервісів, розкрити педагогічні можливості сервісів. Потрібно акцентувати увагу на тих, які найбільш доцільно використовувати в професійній діяльності майбутніх вихователів, зокрема блогах.

2. Студентам необхідно пояснити що таке блог, розглянути його функції, познайомити їх з класифікацією блогів, детально зупинитися на типології освітніх блогів. З метою формування уявлення про те, як блоги можуть використовуватися в професійній діяльності вихователя, важливо продемонструвати приклади існуючих у мережі Інтернет блогів вихователів (для цього можна запропонувати конкретні посилання на блоги вихователів, наприклад, <http://androsenkova449.blogspot.com/>, <http://yuliya-elovikova.blogspot.com/>, <http://blogvospitatel.blogspot.com/> та ін., або можна запропонувати студентам самостійно знайти блоги вихователів за допомогою пошукових сервісів Yandex, Google та ін.)

3. Наступним етапом необхідно познайомити студентів з

площадками для розміщення та ведення блогів (<http://www.blogger.com/> – *Блогер*, <http://uk.wordpress.com/> – *Вордпрес*, <http://livejournal.com/> – *Живий журнал*, <http://edublogs.org/> – *Едублогс*, <http://blogs.yandex.ru/> – *Яндекс*, <http://blogs.mail.ru/> – *Мейл.ру*).

4. Обравши один, два сервіси для ведення блогів, навчити студентів користуватися ними. На своїх заняттях ми знайомили студентів з можливостями сервісу *Блогер* (<http://www.blogger.com/>). Під час практичної роботи їм пропонувалося виконати такі завдання: *Завдання 1. Створення нового блогу* (реєстрація власної електронної скриньки у службі Gmail, створення акаунта на Google, створення нового блогу); *Завдання 2. Налаштування Шаблону блогу* (додавання емблеми (малюнка) до свого блогу, налаштування елементів сторінки, додавання до блогу Опитування, налаштування шрифтів та кольорів елементів сторінки); *Завдання 3. Розміщення в блозі повідомлень (опублікування статей) та зображень до них* (розміщення в блозі повідомлень, додавання зображення до статті); *Завдання 4. Перегляд блогу і написання коментарів* (вихід на створений блог, написання коментарів); *Завдання 5. Налаштування доступу читачів і дописувачів до блогу* (налаштування приміток, додавання авторів блогу (надати запрошення для дописувачів блогу), налаштування доступу до свого блогу читачам).

5. Для формування у студентів стійких навичок роботи із блогами, обов'язковим було виконання ними самостійної роботи. Самостійно їм було запропоновано виконати такі завдання: 1) додати нові записи у створений ними власний блог (сценарії дитячих свят, презентації навчальних занять, фото з практики в ДНЗ та ін.); 2) написати доповідь про власне бачення щодо використання блогів у роботі вихователя ДНЗ і розмістити її на власному блозі; 3) виконати спільний проект.

Найцікавішим, на наш погляд, було останнє самостійне завдання. Після одержання інструкцій студентська група була розділена на кілька мікрогруп. Потім кожна підгрупа працювала над проектом до тих пір, поки всі його учасники розібралися в ньому й успішно його виконали. Успіх виконання проекту залежав від результатів кожного учасника мікрогрупи. Очевидним є соціальне значення такої моделі навчання: акцентується роль кожного студента у виконанні загального завдання, формується групова свідомість, позитивна взаємозалежність, комунікативні навички.

Діяльність студентів була творчою й дослідницькою. Студентам не пропонувалися готові відповіді, на поставлені питання, вони повинні були їх знайти самостійно спільними зусиллями. Такий підхід сприяв підвищенню якості результатів усіх учасників та зростанню їхньої майстерності, у той час як одержання інформації тільки від зовнішніх експертів часто формує відчуття безпорадності при зверненні до незнайомих концептів та ситуацій. Отриманий результат підлягав осмисленню не тільки в межах однієї мікрогрупи, але й у масштабах усієї

студентської групи, через взаємне рецензування проектних робіт. Тобто мікрогрупа студентів повинна була відповідати за досягнення загальних цілей, а кожний член групи – за свій вклад у загальну роботу. Результат спільного навчання представлявся в колективному блозі, що створювався учасниками навчального процесу самостійно за допомогою сервіса <http://www.blogger.com/>.

Після закінчення практичних занять модуля «Використання соціальних мережевих сервісів Web 2.0 у роботі вихователя дошкільного навчального закладу» навчальної дисципліни «Інформаційні технології» відбувся певний розвиток діяльнісного та емоційного компонентів інформаційної компетенції студентів. Майбутні вихователі ДНЗ розвинули такі свої вміння: здійснювати самостійний творчий пошук у розв'язанні проблем; розвивати успішну міжособистісну взаємодію у професійній діяльності і спілкуванні із використанням можливостей соціальних мережевих сервісів Web 2.0, зокрема блогів. Крім того, кожен зі студентів відчув задоволення від того, що є не тільки користувачем мережі Інтернет, а й творцем, учасником всесвітнього інформаційного середовища.

Аналізуючи підсумки запропонованої методики, ми виокремили такі переваги використання соціальних мережевих сервісів у навчальному процесі ВНЗ.

Зрозумілість ідеології та інтерфейсу сервісів дозволяє великій частині інтернет-аудиторії зекономити час, оминаючи етап адаптації тих, хто навчається, до нового комунікативного простору, що дозволяє вибудувати неформальне спілкування між викладачем і студентами й допомагає організувати особистісно-орієнтоване навчання. Високий рівень взаємодії викладача та студента забезпечує неперервність навчального процесу, що виходить за межі аудиторних занять.

Використання у віртуальних навчальних групах технологій форумів і вікі дозволяє всім учасникам самостійно або спільно створювати мережевий навчальний контент, що стимулює самостійну пізнавальну діяльність.

Мультимедійність комунікативного простору максимально полегшує завантаження й перегляд у віртуальній навчальній групі відео- та аудіоматеріалів, інтерактивних додатків.

Можливість поєднання індивідуальних та групових форм роботи сприяє більшому розумінню й засвоєнню навчального матеріалу, а також побудові індивідуальних освітніх траєкторій. Загальний для всіх учасників навчального процесу комунікативний простір надає можливості колективної оцінки процесів і результатів роботи, спостереження за розвитком кожного учасника й оцінки його вкладу в колективну творчість.

Отже, використання блогів стає особливо важливим у професійній підготовці майбутніх вихователів ДНЗ. Перехід педагогів на рівень учасників мережевої спільноти надасть можливості не тільки ефективно

використовувати ІКТ у професійній діяльності, а й розширити їхній кругозір; оволодіти вміннями спілкуватися, використовуючи Інтернет; будувати міжособистісні відносини; працювати в групі; увесь час підвищувати рівень власної загальнокультурної компетенції; йти в ногу із новітніми технологіями.

Але зауважимо на деяких проблемних моментах у використанні соціальних мереж у навчальному процесі ВНЗ. Це – невисокий рівень мотивації та ІКТ-компетенцій викладачів, високий ступень трудовитрат на організацію і підтримку навчального процесу для викладача, часта відсутність відкритого доступу до соціальних мереж з навчальних аудиторій, відсутність цензури в соціальних мережах.

Розв'язання названих проблем можливе за рахунок підвищення ІКТ-кваліфікації викладачів, розробки та апробації ефективних методик використання соціальних мереж в освітньому просторі, матеріальної й моральної підтримки педагогів. Партнерське співробітництво педагогічної спільноти із розробниками соціальних медіа та законодавче регулювання цієї сфери зможе забезпечити умови для прийняття конструктивних рішень проблеми інформаційної безпеки віртуальних мереж.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єльнікова О. Статистика українського Інтернету. Бракує одного показника [Електронний ресурс] / Олена Єльнікова. – Режим доступу до статті : <http://e-olena.com/?p=1164> (20.02.2012). – Назва з екрану.
2. Украина оказалась на четвертом месте по использованию студентами ноутбуков [Электронный ресурс]. – Режим доступа к статье : <http://proit.com.ua/news/soft/2011/10/11/132229.html> (23.02.2012). – Назва з екрану.
3. Ukraine Facebook Statistics [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://www.socialbakers.com/facebook-statistics/ukraine> (23.02.2012). – Назва з екрану.